

Prediction of Marital Burnout Based on Differentiation of self and Communication Beliefs with mediation Role of Emotional Regulation in Female Applicants for Divorce

Received: 2020-03-25

Accepted: 2021-03-03

Abdolbaset Mahmoudpour	PhD Candidate of Counseling, Department of Counseling, Faculty of psycholc educational sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran
Tahereh Shiri	PhD Student of Counseling, Department of Counseling, Faculty of psychology and educational sciences, Kharazmi University, Tehran. Iran.
Soliman Ahmadboukani	PhD Student of Counseling, Department of Counseling, Faculty of psychology and educational sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
Ebrahim Naeimi naeimi@atu.ac.ir	Assistant Professor, Department of Counseling, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. (Corresponding Author).

Abstract

Marital relationships and their effective factors play an important role in the satisfaction of couples from their common life and their marriages. Therefore, prediction of marital burnout based on differentiation of self and communication beliefs with mediation role of emotional regulation in female applicants for divorce in Kermanshah. The statistical population of this study included all women applying for divorce in Kermanshah city court in Question 2019 out of which 200 selected as available sample. Data collection tools in this study were differentiation of self Inventory (Skowron & Friedlander, 1998), Marital burnout questionnaire (Pines & Nunes, 2003), Emotional regulation (Garnefski, Kraaij & Spinhoven, 2001), and Communication beliefs questionnaire (Eidelson & Epstein, 1982). To analyze the data, a path analysis statistical method used to determine the causal relationships between the variables. The results showed that communication skills and differentiation of self were significantly able to predict marital distress. Positive and negative emotions were also significantly able to predict marital distress. The results of path analysis also showed that positive and negative emotions play a partial mediating role in the relationship between differentiation of self and communication skills with marital distress. In other words, the mediating role of positive and negative emotions was confirmed. The results showed that appears to cut the marriage is a complex phenomenon that also affects many couples, many factors, including differentiation of self, beliefs, communication, and emotion regulation is affected. Therefore, it is necessary to pay special attention to differentiation of self, communication beliefs, and emotional regulation in family therapy and family education interventions.

Key words: *marital burnout, differentiation of self, communication beliefs, emotional regulation, divorce*

Introduction

The family is the cornerstone of a great human society and plays an important role in strengthening social relations and the growth of individuals in society. Achieving this family strength requires the efforts of the couple and identifying the factors that strengthen the relationship and its obstacles (Babalan, Hosseini, Piri & Dehghan, 2016). Marriage is a kind of sincere and deep social bond between husband and wife that can be a source of joy and happiness or deep pain for them (Shafiee & Jazayeri, 1396). One of the effective factors in the health of the family institution is divorce, which is considered as one of the most important issues in human life and has an increasing impact on human life in various dimensions; Mostly because it causes the collapse of the main and fundamental nucleus of society, namely the family (Amina al-Ruaya, Kazemian & Ismaili, 2016). One of the psychological disorders and abnormalities that has diminished the love and affection between couples over time is marital Burnout (Pines, Neal, Hammer, & Icekson, 2011). Burnout is a physical, mental, and emotional exhaustion that results from not being between expectations and realities (Abbasi, Ramezani & Javanmard, 2016). It seems that one of the factors that lead to marital Burnout is the differentiation of self. Differentiation of self is the balance that a person establishes between the two forces of being together and individuality, and the result is a balance between maintaining independence and maintaining contact with important people in life (Meteyard, Andersen & Marx, 2012). Another factor that can affect marital Burnout is communication beliefs. Communication beliefs refer to the view or mentality that couples have about their marital relationship and have accepted it as a reality (Johnson, Horne, Hardy & Anderson, 2018).

Meanwhile, the role of couples' emotions is prominent because of the effect it has on their relationships and marital satisfaction, because emotions are an integral part of individual and social adjustment and are an important factor in interpersonal relationships and people live without excitement. It lacks meaning, structure, richness, happiness, and interaction with others (Lavalekar, Kulkarni, & Jagtap, 2010). Thus, in light of the above, it seems that communication skills and differentiation of self are associated with marital Burnout, however, the role of emotions in this is also effective, positive emotional regulation and subsequent interactions increase the intimacy of couples. It

can be because intimacy can be created under the influence of positive emotional strategies, and of course, it can be changed by the influence of negative emotion regulation strategies (Watkins, DiLillo, Hoffman & Templin, 2015). Thus, in addition to direct communication, it seems that there is an indirect relationship mediated by emotional regulation between research variables. Therefore, this study aims to answer this year whether marital Burnout is based on differentiation of self and communication beliefs with Is mediation of emotional regulation in women seeking a divorce in Kermanshah predictable?

Methodology

The present study is descriptive and correlational studies. The statistical population of the present study included all women applying for divorce who referred to the Kermanshah city court in 1398, from which 200 people were selected as a sample. Data were analyzed using SPSS 25 and AMOS-24 software. Data collection tools in this study were differentiation of self Inventory (Skowron & Friedlander, 1998), Marital burnout questionnaire (Pines & Nunes, 2003), Emotional regulation (Garnefski, Kraaij & Spinhoven, 2001), and Communication beliefs questionnaire (Eidelson & Epstein, 1982). Differentiation of self questionnaire. The questionnaire was developed by Skowron & Friedlander (1998) and revised by Skowron & Schmitt (2003), and the final questionnaire was developed by Jackson in 46 items based on Bowen's theory.

Marital Burnout Questionnaire. This questionnaire is a self-assessment tool designed to measure marital Burnout among couples by Pines & Nunes (2003).

Emotion Regulation Scale. The emotion regulation questionnaire was developed by Garnefski, Kraaij, & Spinhoven (2001).

Communication Beliefs Questionnaire. This list is a 40-item questionnaire developed by Epstein & Eidelson to measure communication beliefs about marital relationships and has 5 subscales.

Results and discussion

The parameters for measuring direct relationships are presented in Table 1.

Table 1.

Estimates of direct effect coefficients of variables

Path	B	B	S.E.	T (C.R)	P
Marital Burnout <--- Communication Beliefs	-0.344	-0.43	0.040	-8.49	0.001
Marital Burnout <--- Differentiation of self	-0.051	-0.10	0.025	-2.05	0.045
Marital Burnout <--- Positive Emotion	-0.837	-0.53	0.079	-10.57	0.001
Marital Burnout <--- Negative Emotion	0.335	0.36	0.062	5.40	0.001
Positive Emotion <--- Communication Beliefs	0.077	0.25	0.018	4.23	0.001
Negative Emotion <--- Communication Beliefs	-0.139	-0.30	0.032	-4.37	0.001
Positive Emotion <--- Differentiation of self	0.084	0.27	0.022	3.86	0.001
Negative Emotion <--- Differentiation of self	-0.092	-0.29	0.019	4.84	0.001

When the values of path coefficients (t) are more than 1.69, it indicates the significance of the relevant factor and then confirms the research hypothesis. Given the value of the obtained significant coefficient for the paths between the variables, all model hypotheses are confirmed.

The obtained fit indices in general indicate the proper fit of the model with the data. Bootstrap results the indirect relationship of the modified model is presented in Table 2.

Table 2.

Estimation of indirect effect coefficients

Path	Estimated	Standardize d parameter	P-value	R ²
Marital Burnout <--- Positive Emotion <--- Communication Beliefs	-0.21	-0.13	0.001	0.64
Marital Burnout <--- Negative Emotion <--- Communication Beliefs	-0.19	-0.11	0.007	
Marital Burnout <--- Positive Emotion <--- Differentiation of self	-0.23	-0.14	0.001	0.14
Marital Burnout <--- Negative Emotion <--- Differentiation of self	-0.16	-0.10	0.009	0.18

Positive and negative emotions have a minor mediating role in the relationship between differentiation of self and communication beliefs with marital boredom.

Conclusion

This study aimed to predict marital Burnout based on differentiation of self and communication beliefs mediated by emotional regulation in women seeking a divorce in

Kermanshah. In general, it can be said that marriage is one of the most important experiences that affect people's lives and is an important part of the context of social life. Marital relationship is considered as the most basic human relationship because it is the basis of family relations and upbringing of future generations. For this reason, strengthening and improving this relationship is extremely important. At the same time, marital relationships are often accompanied by problems and dissatisfactions that sometimes cause conflict between couples. Examining the factors affecting this relationship can greatly improve it and further improve the couple's life. According to the results of the research, communication Beliefs and differentiation of self of couples are both, directly and indirectly, related to marital Burnout through the mediating variable of emotion regulation, so by strengthening and improving these variables and skills, Burnout in couples can be reduced.

Acknowledgments

The authors would like to thank all the participants in this study.

Authors' contributions

In conducting this research the first author of writing this article, and the second author data collection, the Third author participated in statistical analysis and writing this article.

Funding

The study was conducted at the personal expense of researchers.

Availability of data and materials

In this study, four questionnaires, marital Burnout, differentiation of self, relationship beliefs, and positive and negative emotions have been used that are easily available to researchers.

Ethics approval and consent to participate

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Consent for publication

Researchers are pleased to announce the publication of this article

Competing interests

This research is not in conflict with personal or organizational interests. The first author of this study is a Ph.D. student of Allameh Tabatabai University, the second author is a Ph.D. student of Kharazmi University, the third author is a Ph.D. student of Mohaghegh Ardabili University and The Corresponding Author of this study is an Assistant Professor of Allameh Tabatabai University.

References

- Abbasi,A., A, Ramezani, L., & javanmard, M. (2016). The relationship between marital satisfaction and family functioning with the boredom of married couples. *Quarterly Journal of Mazandaran Police Science*. 7 (4), 51-70. [\[link\]](#)

- Araya, R., Kazemian, S., & Esmaeili, M. (2016). Forecasting Distress Tolerance on the Base of the Communication Components of Original Family among Divorces and Non-Divorced Women. *Journal of Women and Society*, 7 (28), 91-106. [[link](#)]
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation, and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 30(8), 1311-1327. [[link](#)]
- Johnson, M. D., Horne, R. M., Hardy, N. R., & Anderson, J. R. (2018). The temporality of couple conflict and relationship perceptions. *Journal of Family Psychology*, 32(4), 445. [[link](#)]
- Lavalekar, A., Kulkarni, P., & Jagtap, P. (2010). Emotional intelligence and marital satisfaction. *Journal of Psychological Researches*, 5(2), 185-194. [[link](#)]
- Meteyard, J. D., Andersen, K. L., & Marx, E. (2012). Exploring the relationship between differentiation of self and religious questing in students from two faith-based colleges. *Pastoral Psychology*, 61(3), 333-342. [[link](#)]
- Pines, A. M., & Nunes, R. (2003). The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 40(2), 50-64. [[link](#)]
- Pines, A. M., Neal, M. B., Hammer, L. B., & Icekson, T. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*, 74(4), 361-386. [[link](#)]
- Shafiee, Z., Jazayeri, R., S. (2017). Predicting Marital Happiness Based on self-compassion and Flourishing in Married women. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 18(2), 56-64. [[link](#)]
- Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of self Inventory: Development and initial validation. *Journal of counseling psychology*, 45(3), 235. [[link](#)].
- Skowron, E. A., & Schmitt, T. A. (2003). Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of marital and family therapy*, 29(2), 209-222. [[link](#)].
- Watkins, L. E., DiLillo, D., Hoffman, L., & Templin, J. (2015). Do self-control depletion and negative emotions contribute to intimate partner aggression? A lab-based study. *Psychology of Violence*, 5(1), 35. [[link](#)].
- Zahd Babolan, A., Hosseini Shorabeh, M., Peri Kamrani, M., & Dehghan, F. (2015). Compare marital satisfaction, marital conflict, and forgiveness in ordinary couples in divorce. *Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal*, 1(2), 74-84. [[link](#)]

مشاوره و روان‌درمانی خانواده

دوره دهم، شماره دوم (پیاپی ۳۰)، پاییز و زمستان ۱۳۹۹

پیش‌بینی بی‌رمقی زناشویی بر پایه خود-تمایز یافتگی و باورهای ارتباطی با میانجیگری ساماندهی هیجانی در زنان درخواست‌کننده طلاق

پذیرش: ۱۳۹۹-۱۲-۱۳

دریافت: ۱۳۹۹-۰۱-۰۶

عبدالباست محمودپور	کاندیدای دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
طاهره شیری	دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
سلیمان احمدبوکانی	دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
ابراهیم نعیمی	استادیار مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
naeimi@atu.ac.ir	

چکیده

رابطه زناشویی و عوامل مؤثر بر آن نقش برجسته‌ای در خوشنودی زوجین از زندگی مشترک و دوام پیوند زناشویی ایشان دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی ساماندهی هیجانی در رابطه میان خود-تمایز یافتگی و باورهای ارتباطی با بی‌رمقی زناشویی زنان انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی و جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر دربرگیرنده همه‌ی زنان درخواست‌کننده طلاق مراجعه‌کننده به دادگاه شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۸ بود که از میان آن‌ها به‌صورت در دسترس ۲۰۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه خود-تمایز یافتگی (Skowron & Friedlander, 1998)، پرسشنامه بی‌رمقی زناشویی (Pines & Nunes, 2003)، سنجه ساماندهی هیجان (Garnefski, Kraaij & Spinhoven, 2001) و پرسشنامه باورهای ارتباطی (Eidelson & Epstein, 1982) بود. برای تحلیل داده‌ها از روش آماری تحلیل مسیر استفاده گردید تا روابط علی میان متغیرها مشخص شود. نتایج نشان داد که متغیرهای مهارت ارتباطی و خود-تمایز یافتگی به‌طور معنادار قادر به پیش‌بینی بی‌رمقی زناشویی بودند. همچنین هیجان‌ات مثبت و منفی نیز به‌طور معنادار قادر به پیش‌بینی بی‌رمقی زناشویی بودند. همچنین یافته‌های تحلیل مسیر نشان داد هیجان مثبت و منفی دارای نقش میانجی‌گر جزئی در رابطه میان خود-تمایز یافتگی و مهارت ارتباطی با بی‌رمقی زناشویی است. به‌عبارت‌دیگر، نقش میانجی‌گری هیجان‌ات مثبت و منفی مورد تأیید قرار گرفت. در مجموع، به نظر می‌رسد بی‌رمقی زناشویی پدیده‌ای است که ضمن درگیر کردن بسیاری از زوج‌ها، از عوامل فراوانی از جمله خود-تمایز یافتگی، باورهای ارتباطی و ساماندهی هیجان تأثیر می‌پذیرد. بنابراین نیاز است در مداخله‌های درمانی، خانواده‌درمانی و آموزش‌های خانواده توجه ویژه‌ای به خود-تمایز یافتگی، باورهای ارتباطی و همچنین ساماندهی هیجان صورت پذیرد.

کلیدواژه‌ها: بی‌رمقی زناشویی، تمایز یافتگی، باورهای ارتباطی، ساماندهی هیجان، طلاق

مقدمه

خانواده، سنگ بنای جامعه بزرگ انسانی است و در استحکام روابط اجتماعی و رشد تک‌تک افراد جامعه، نقش مهمی دارد. تلاش برای استحکام خانواده و سلامت آن، زمینه سلامت و سعادت عمومی را فراهم می‌سازد. چگونگی روابط و دادوستد هیجانی اعضای خانواده به‌ویژه زن و شوهر از مهم‌ترین شناسه‌های سلامت و موفقیت خانواده و یا ضعف و ناکارآمدی آن است. دستیابی به این استحکام خانواده، نیازمند کوشش زن و شوهر و شناسایی عوامل تحکیم روابط و موانع آن است (Zahd Babolan, Hosseni Shorabeh, Peri Kamrani & Dehghan, 2015). ازدواج نوعی پیوند اجتماعی صمیمانه و عمیق میان زن و شوهر است که می‌تواند منشأ خوشی و شادمانی و یا رنجی عمیق برای آن‌ها شود (Shafiee, 2017 & Jazayeri). وجود یک خانواده مستحکم، گرم، صمیمی و دارای احترام متقابل یکی از پیامدهای ازدواج موفق است که می‌تواند سلامت جسم و روان، راحتی، آرامش و ایمنی همسران و اعضای خانواده را در پی داشته باشد (Panahifar, Yousefi & Aman, 2014). یکی از عوامل مؤثر در سلامت نهاد خانواده، طلاق است که به‌عنوان آسیبی اجتماعی از مهم‌ترین مسائل زندگی بشر به‌شمار می‌رود و در ابعاد گوناگون تأثیری فزاینده بر زندگی انسان‌ها دارد؛ بیشتر به این دلیل که باعث فروپاشی هسته اصلی و بنیادی جامعه یعنی خانواده می‌شود (Araya, Kazemian & Esmaili, 2016).

پدیده طلاق یکی از پیچیده‌ترین مشکلات زندگی زناشویی در تمام جوامع به‌شمار می‌رود و این پیچیدگی به دلیل نقش عوامل گوناگون فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در بروز این پدیده است. تأثیرات ویرانگر این پدیده اجتماعی طیفی گسترده را در برمی‌گیرد و افزون بر زوجین دامن‌گیر فرزندان آن‌ها نیز خواهد شد و سلامت روانی و کیفیت زندگی آن‌ها را نیز تهدید خواهد کرد؛ به این صورت که با ایجاد نگرشی منفی نسبت به ازدواج در فرزندان باعث آسیب رساندن به کیفیت روابط زناشویی این ده آن‌ها می‌شود (Cui & Fincham, 2010). پژوهشگران معتقدند عوامل گوناگونی در سطوح فرد، خانواده و جامعه به تفکیک و نیز در تعامل با یکدیگر بر رابطه زوجین اثر گذاشته و ممکن است منجر به گرایش به سمت طلاق شوند (Amato, 2010). سیر صعودی آمار طلاق و وجود تعارضات و

آشفته‌گی‌های روابط زوجین، انگیزه محققان برای یافتن عوامل مؤثر و راهکارهای مناسب جهت مقابله با این فروپاشی رابطه را افزایش داده است.

یکی از این آشفته‌گی‌ها و نابهنجاری‌های روان‌شناختی که به‌مرور زمان عشق و علاقه میان زوجین را کم‌رنگ‌تر کرده و گاهی به‌طور کامل محو می‌کند و موجبات مشکلات روحی و روانی، ادامه روابطی سرد و بی‌تفاوتی (طلاق هیجانی) و طلاق رسمی آن‌ها را فراهم می‌کند، بی‌رمقی زناشویی است (Pines, Neal, Hammer & Icekson). بی‌رمقی عبارت است از خستگی بدنی، روانی و هیجانی که از عدم میان‌توقعات و واقعیت‌ها ناشی می‌شود (Abbasi, Ramezani & javanmard, 2016).

بی‌رمقی زناشویی^۱ به علت مجموعه‌ای از توقعات غیر واقع‌گرایانه و تفکرات غیرمنطقی و فراز و نشیب‌های زندگی بروز می‌کند، برخلاف تصور، اغلب رویکردهای بالینی که در زوج‌درمانی استفاده می‌شود، بی‌رمقی زوج‌ها به علت وجود اشکال در یک یا هر دو نفر نیست، بلکه بی‌رمقی از عشق یک روند تدریجی است و به‌ندرت به‌طور ناگهانی بروز می‌کند (Shamir, Najmi & Haghshenas rezaeeyeh, 2018). تحقیقات نشان می‌دهد که امروزه شیوع بی‌رمقی زناشویی بیشتر شده است. به‌طوری‌که ۵۰٪ از زوجین در ازدواج خود با بی‌رمقی مواجه می‌شوند (Ebadatpour, NavvabNejaz, Shafiabadi & Falsafi, 2016). به نظر می‌رسد یکی از عواملی که منجر به بروز بی‌رمقی زناشویی می‌شود خود-تمایز یافتگی است. خود-تمایز یافتگی تعادلی است که فرد میان دونیروی با هم بودن و فردیت برقرار می‌کند و حاصل آن ایجاد توازن میان حفظ استقلال و تداوم ارتباط با افراد مهم زندگی است (Meteyard, Andersen & Marx, 2012). به نظر بوئن (Bowen, 1993)، درجه ظهور خود-تمایز یافتگی در هر فرد بیانگر میزان توانایی فرد برای جداسازی فرایند شناختی از فرایند احساسی است که فرد تجربه می‌کند؛ یعنی درجه توانایی فرد برای اجتناب از تبعیت خودکار رفتار از احساسات، بیانگر میزان خود-تمایز یافتگی است. افراد با خود-تمایز یافتگی پایین در تعارض‌های زناشویی در ارتباط با زوج، اضطراب را جذب می‌کنند و واکنش‌های هیجانی یا جدایی هیجانی نشان می‌دهند (Gladding, 2014). پژوهش‌های گوناگونی در بیان ارتباط منفی میان خود-تمایز یافتگی و بی‌رمقی زناشویی نشان داده‌اند که هرچه افراد از سطوح

1. marital burnout

خود-تمایز یافتگی پایین تری برخوردار باشند، به دلیل آمیختگی بیشتر عقل و احساساتشان، در تعارضات زناشویی درگیر تنش‌های هیجانی شدید با همسر و دچار بی‌رمقی زناشویی در طولانی مدت می‌شوند و باعث از میان رفتن صمیمیت زوجی می‌شود (Aryamesh, Falah & Zarei, 2014). Kazemianmoghadam, (Mehrabi Zadeh Honarmand & Kiamanesh, 2018) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مسیرهای غیرمستقیم تمایز یافتگی، معناداری زندگی و بخشودگی با بی‌رمقی زناشویی از طریق تعارض زناشویی و رضایت زناشویی معنی‌دار بودند (Rajabi, Alimoradi & Moradi, 2017)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین بهزیستی معنوی و رضایت زناشویی با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی و تمایز یافتگی خود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از مدل یابی معادله ساختاری و تحلیل واسطه‌ای حاکی از آن بود که هوش هیجانی و خود-تمایز یافتگی متغیرهای واسطه‌ای می‌باشند. زیرا بهزیستی معنوی هم به‌طور غیرمستقیم از طریق تقویت هوش هیجانی و خود-تمایز یافتگی و هم به‌طور مستقیم می‌تواند رضایت زناشویی را تقویت کند در پژوهشی دیگر (Biadsy-Ashkar & Peleg, 2013) به این نتیجه رسیدند که رابطه منفی و معناداری میان خود-تمایز یافتگی با بی‌رمقی زناشویی و تعارض زناشویی وجود دارد. پژوهش (Moghimi, Moradi, Sayedoshohadaei & Ahmadian, 2020) نشان داد که بخشش، خود-تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی اثر مستقیم دارند. همچنین خود-تمایز یافتگی به‌واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیرمستقیم دارد.

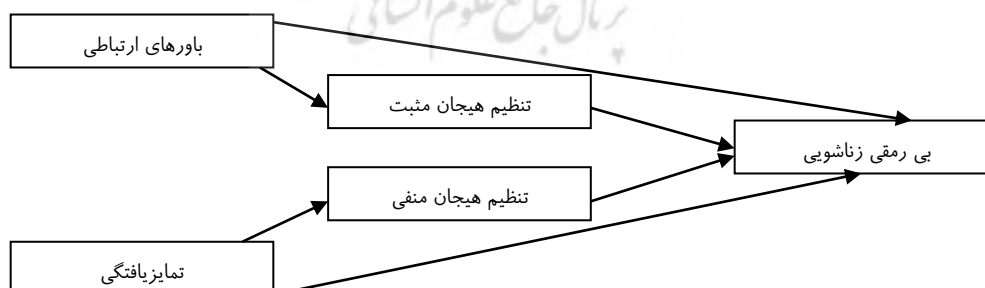
عامل دیگری که می‌تواند بر بی‌رمقی زناشویی اثرگذار باشد، باورهای ارتباطی^۱ است (Ghanbarian, Hajhosseini, Mikani & Mahmoudpour, 2020). منظور از باورهای ارتباطی، دیدگاه یا ذهنیتی است که زوجین نسبت به ارتباط زناشویی خود دارند و آن را به‌عنوان واقعیت پذیرفته‌اند و منظور از باورهای ارتباطی ناکارآمد، آن شیوه از باورها و افکار غیرمنطقی است که مختص رابطه‌ی زناشویی است و در اثر استفاده بیش‌ازحد ایجاد مشکل می‌کند که دربرگیرنده: (۱) باور به مخرب بودن مخالفت، (۲) باور به تغییرناپذیری (۳) کمال‌گرایی جنسی (۴) انتظار ذهن‌خوانی زوجین از هم و (۵) باور به تفاوت‌های جنسیتی است (Johnson, Horne, Hardy & Anderson, 2018). یکی از عواملی که تأثیر یک ارتباط را کاهش دهد و

1. communication beliefs

باعث درک نادرست پیام ارسال شده یا به عبارتی رمزگشایی درست آن شود عبارت از باورهای نادرست، پیش‌داوری‌ها و نگرش‌های منفی است (Dowgwilllo, Pincus, Newman, Wilson, Molenaar & Levy, 2019).

نارسایی مهارت‌های ارتباط سبب بروز خود-تمایز یافتگی، نارضایی زناشویی، اضطراب اجتماعی، افسردگی می‌شود؛ به همین دلیل ارتباطات یکی از ابزارهای ضروری در زندگی است (Kim & Kim, 2014). (Shamshirgaran & Homaei, 2018) در پژوهشی به این نتیجه رسید که میان مهارت‌های ارتباطی و مؤلفه‌های آن با بی‌رمقی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. (Ansari, Golshiri & Mostajaboldavati, 2017)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که استفاده از مهارت‌های ارتباطی، تنش‌ها و مشاجره‌ی بین زوجین را می‌کاهد یا حداقل به زمان بهتری موقوف می‌نماید. (Lawrence et al, 2008) دریافتند که آموزش مهارت‌های ارتباطی به زوجین در افزایش خوشنودی زناشویی مؤثر است. (Guerrero, Andersen, 2017) گزارش کردند که باورهای ارتباطی هر شریک بر رابطه زناشویی تأثیر می‌گذارد و تعیین می‌کند که چگونه به یکدیگر پاسخ می‌دهند و بر خوشنودی زناشویی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. پژوهشی (Narimani, Porasmaeili, Hajlo & Mikaeili, 2015) نشان داد که آسیب‌پذیری با دوام زوجین به تنهایی یا به همراه رویدادهای استرس می‌تواند در بی‌رمقی زناشویی زوجین در طول زندگی نقش داشته باشد. در این بین نقش هیجانات زوجین به دلیل اثری که بر ارتباطات و خوشنودی زناشویی ایشان دارد پررنگ است، چراکه هیجان‌ها بخش جدایی‌ناپذیری از سازگاری فردی و اجتماعی هستند و عاملی مهم در روابط میان فردی افراد به شمار می‌آیند و بدون هیجان زندگی افراد فاقد معنا، ساختار، غنا، شادی و تعامل با دیگران است (Lavalekar, Kulkarni & Jagtap, 2010). باین وجود توانایی زوجین در کنترل هیجان‌تشان یکی از مهم‌ترین قابلیت‌هاست که باید آموخته شود. ساماندهی هیجان به اعمالی اطلاق می‌شود که به منظور تغییر یا تعدیل تجربه هیجانی، ابراز هیجانی و شدت و یا نوع تجارب هیجان یا واقعه فرا خواننده‌ی هیجان به کار می‌رود (Lawrence et al 2008). می‌توان گفت که برخورداری افراد متأهل از مهارت‌های ساماندهی هیجانی با بهبود عملکرد روان‌شناختی و به تبع آن بهبود کیفیت زندگی زناشویی همراه است (Joormann & Stanton, 2016). پژوهش عباسی، درگاهی، قاسمی جوبنه و اشتری مهرجردی (۱۳۹۶)، نشان داد افزایش ساماندهی هیجان موجب می‌شود که از شدت اوضاع تنش‌زا که بر روابط زوج‌ها جاری

است، کاسته شود و زوجها در محیطی آرام تر به فکر حل مشکلات و اختلافات خود باشند. نتایج پژوهش (Omidifar, Pourebrahim, Khoshkonesh & Moradi, 2016)، حاکی از وجود رابطه میان راهبردهای تنظیم هیجان، بی‌رمقی و صمیمیت زناشویی است. به این ترتیب و با توجه به مطالب مطرح شده به نظر می‌رسد که مهارت‌های ارتباطی و خود-تمایز یافتگی با بی‌رمقی زناشویی در ارتباط هستند، با این حال نقش هیجان‌ات در این بین نیز تأثیرگذار است، ساماندهی هیجانی مثبت و تعاملات متعاقب آن موجب افزایش صمیمیت زوجین می‌شود چراکه صمیمیت تحت تأثیر راهبردهای مثبت هیجانی می‌تواند ایجاد شود و البته به واسطه تأثیر راهبردهای منفی ساماندهی هیجان نیز ممکن است تغییر یابد (Watkins, DiLillo, Hoffman & Templin, 2015). از سوی دیگر مهارت‌های ارتباطی و خود-تمایز یافتگی فرد نیز می‌توانند بر ساماندهی هیجان‌ات وی اثرگذار باشند. چراکه هیجان‌ات در نتیجه روابط فرد با اطرافیان شناخته و ساماندهی می‌گردند (Goldin & Gross, 2010) و افرادی که قادر به ساماندهی هیجان‌ات خود نباشند در ارتباط با اطرافیان به خصوص همسر دچار تعارض شده و در نتیجه به نوعی از نارضایتی می‌رسند (Cordova, Cae & Warren, 2005). به این ترتیب به نظر می‌رسد علاوه بر ارتباط مستقیم، یک ارتباط غیرمستقیم و با میانجی‌گری ساماندهی هیجانی میان متغیرهای پژوهش برقرار است، لذا، هدف پژوهش حاضر پاسخ به این سوال است که آیا بی‌رمقی زناشویی بر پایه خود-تمایز یافتگی و باورهای ارتباطی با میانجی‌گری ساماندهی هیجانی در زنان درخواست‌کننده طلاق شهر کرمانشاه قابل پیش‌بینی است؟ به این ترتیب مدل مورد نظر برای پژوهش حاضر در شکل ۱ آمده است:

شکل ۱:

مدل فرضی پژوهش

روش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی است که به منظور آزمودن مدل فرضی بی‌رمقی زناشویی با هدف بررسی نقش پیش‌بین خود-تمایز یافتگی و مهارت ارتباطی در بی‌رمقی زناشویی زوجین با در نظر گرفتن نقش متغیرهای واسطه‌گر هیجانات مثبت و منفی انجام شد. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر دربرگیرنده همه‌ی زنان درخواست‌کننده طلاق مراجعه‌کننده به دادگاه شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۸ بود که از میان آن‌ها به صورت در دسترس ۲۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. در مورد حجم نمونه در روش الگویابی معادلات ساختاری دیدگاه‌های متفاوتی مطرح شده است. جیمز استونس برای تحلیل رگرسیون چندگانه روش معمولی کمترین مجذور استاندارد، ۱۵ نفر برای هر متغیر اندازه‌گیری شده را پیشنهاد می‌کند (هومن، ۱۳۹۶). هم‌چنین پیشنهاد شده است که حجم نمونه همیشه باید ۱۰ برابر تعداد پارامترهای محاسبه‌شده در مدل باشد. با توجه به وجود ۵ متغیر برای پژوهش پارامترهای محاسبه‌شده بدین قرار محاسبه می‌شوند (تعداد مسیرها + تعداد واریانس‌های متغیر برون‌زاد + تعداد کوواریانس‌ها + تعداد واریانس‌های خطا)؛ بنابراین تعداد پارامترهای محاسبه‌شده‌ی مدل حاضر ۱۴ و کمترین حجم نمونه از مضروب تعداد این پارامترها در عدد ۱۴ ($14 \times 10 = 140$) به دست می‌آید، یعنی دست‌کم حجم نمونه‌ای برابر با ۱۴۰ برای انجام این تحلیل لازم است که در پژوهش حاضر ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شد (Sobhanifard, 2016).

ابزارها

پرسشنامه خود-تمایز یافتگی^۱. این پرسشنامه توسط (Skowron & Friedlander, 1998) ساخته شد و توسط (Skowron & Friedlander, 2003) مورد تجدیدنظر قرار گرفت و پرسشنامه نهایی توسط جکسون در ۴۶ ماده بر مبنای نظریه بوئن ساخته شد. خود-تمایز یافتگی دربرگیرنده ۴۶ سؤال در طیف ۶ درجه‌ای (کاملاً در مورد من صحیح است، کاملاً در مورد من صحیح نیست) بوده و دارای ۴ خرده سنج

1. differentiation of self inventory

واکنش هیجانی، آمیختگی با دیگران، گریز هیجانی و موفقیت من است. نمره کمتر این پرسشنامه نشانه سطوح پایین تر خود-تمایزیافتگی است. ضریب آلفای کرونباخ گزارش شده توسط (Skowron & Schmitt, 2003) برای این پرسشنامه ۰/۸۸ است. در ایران نیز در پژوهشی (Taghavi, 2002) پایایی ابزار به روش های دوباره سنجی، دونیمه کردن و آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت که ضرایب به ترتیب عبارت بود از ۰/۷۰، ۰/۹۳ و ۰/۹۰. اعتبار هم زمان، همگرا و روایی سازه مبتنی بر تحلیل عاملی، نیز رضایت بخش بود.

پرسشنامه بی‌رمقی زناشویی^۱. این پرسشنامه یک ابزار خود سنجی است که برای اندازه گیری میزان بی‌رمقی زناشویی در میان زوجین توسط (Pines & Nunes, 2003) طراحی شده است. این پرسشنامه دربرگیرنده ۲۱ گویه است که نشان دهنده بی‌رمقی زناشویی است و دارای سه جزء اصلی خستگی بدنی، خستگی هیجانی و خستگی روانی می شود. تمام گویه روی یک سنجه هفت امتیازی پاسخ داده می شود که سطح ۱ معرف عدم تجربه عبارت مورد نظر و سطح ۷ تجربه زیاد عبارت مورد نظر است. لازم به ذکر است که اعداد بزرگ تر بیانگر میزان بی‌رمقی بالاتر خواهند بود و برعکس. نسخه های ترجمه شده این پرسشنامه به طور موفقیت آمیز در مطالعات میان فرهنگی در نروژ، مجارستان، مکزیک، اسپانیا، پرتغال، فنلاند و اسرائیل استفاده شده است. در ایران ارزیابی اعتبار پرسشنامه نشان داد که در این پرسشنامه همسانی درونی میان متغیرها در دامنه ۰/۸۴ و ۰/۹۰ است. روایی آن به وسیله همبستگی های منفی با ویژگی های ارتباطی مثبت به تائید رسیده است (Asadi, Fathabadi & Sharifi, 2013).

سنجه ساماندهی هیجان^۲. پرسشنامه ساماندهی هیجان توسط (Garnefski, Kraaij & Spinhoven, 2001) تدوین شده است، این پرسشنامه، پرسشنامه ای چندبعدی و یک ابزار خود گزارشی است که دارای ۳۶ ماده است و دارای فرم ویژه بزرگ سالان و کودکان است. سنجه ساماندهی شناختی هیجان نه (۹)

1. marital burnout questionnaire
2. emotional regulation

راهبرد شناختی ملامت خویش، پذیرش، نشخوارگری، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه‌پذیری، فاجعه‌انگاری و ملامت دیگران را ارزیابی می‌کند. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت که به صورت همیشه (۵)، اغلب (۴)، مرتباً (۳)، گاهی (۲)، هرگز (۱) است و در دامنه‌ای از ۴ تا ۲۰ قرار می‌گیرد و جمع کل نمرات در دامنه‌ای از ۳۶ تا ۱۸۰ قرار می‌گیرد. در بررسی مشخصات روان‌سنجی آزمون توسط (Garnefski, Kraaij & Spinhoven, 2001) پایایی آزمون را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با ۰/۹۱، ۰/۹۳/۸۷، ۰/۹۳/۰ به دست آوردند. در ایران نیز روایی آزمون از طریق همبستگی نمره کل با نمرات خرده مقیاس‌های آزمون بررسی شد که دامنه‌ای از ۰/۴۰ تا ۰/۶۸ با میانگین ۰/۵۶ را دربر می‌گرفت که همگی آن‌ها معنادار بودند. در سال ۱۳۸۶ فرم فارسی این سنجه توسط سامانی و همکاران مورد اعتبار‌یابی قرار گرفته است؛ که پایایی پرسشنامه در فرهنگ ایرانی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس‌های شناختی ۰/۸۲ گزارش شده است (Samani, Joka & Sahragard, 2007).

پرسشنامه باورهای ارتباطی^۱. این سیاهه یک پرسش‌نامه ۴۰ سؤالی است که برای اندازه‌گیری باورهای ارتباطی در مورد روابط زناشویی به وسیله آیدلسون و ایشتاین ساخته شده و دارای ۵ خرده سنجه است که عبارت‌اند از: باور تخریب‌کنندگی مخالف، باور به عدم تغییرپذیری همسر، توقع ذهن‌خوانی، کمال‌گرایی جنسی و باور به تفاوت‌های جنسیتی. پاسخ‌نامه پرسشنامه باورهای ارتباطی با طیف لیکرت دربرگیرنده کاملاً نادرست تا کاملاً درست است (Eidelson & Epstein, 1982) در پژوهش خود نشان دادند که پایایی پرسش‌نامه باورهای ارتباطی با ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌ها از ۷۲ تا ۸۱ درصد برآورد شده است. نسخه فارسی این ابزار توسط (Mazaheri & pour-assurance, 2001) تهیه شده است که در آن آلفای کرونباخ محاسبه شده، ۰/۷۵ است.

1. communication beliefs

شیوه اجرا پژوهش

قبل از اجرای پرسشنامه‌ها، در مورد هدف از این پژوهش توضیحاتی به آن‌ها ارائه شد و همچنین محرمانه بودن پاسخ‌های آزمودنی‌ها نیز تأکید شد. در نهایت، با کسب خوشنودی آگاهانه و در صورت تمایل آن‌ها به همکاری در این پژوهش از آن‌ها خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را تکمیل و در اختیار محقق قرار دهند. پس از پایان اجرایی پژوهش، تحلیل داده‌های گردآوری شده با روش‌های آمار همبستگی و تحلیل مسیر با نرم‌افزارهای SPSS-25 و AMOS-24 انجام شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۰۰ زن شرکت کردند. از این میان ۰/۱٪ زیر دیپلم، ۰/۳۹٪ دیپلم، ۴۷/۵٪ لیسانس و ۱۲/۵٪ فوق‌لیسانس بودند. همچنین میانگین سنی شرکت‌کنندگان $9/09 \pm 34/37$ بود. یافته‌های توصیفی و ماتریس همبستگی عوامل باورهای ارتباطی، خود-تمایز یافتگی، ساماندهی هیجان مثبت و منفی و بی‌رمقی زناشویی در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱.

یافته‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	میانگین	انحراف معیار
۱. باورهای ارتباطی	۱					۱۱۸/۰۵	۱۵/۲۷
۲. خود-تمایز یافتگی	۰/۱۳*	۱				۱۲۳/۷۵	۲۴/۲۶
۳. ساماندهی هیجان مثبت	۰/۲۶**	۰/۲۸**	۱			۴۵/۰۱	۷/۶۶
۴. ساماندهی هیجان منفی	۰/۳۳**	۰/۲۹**	۰/۶۲**	۱		۴۲/۹۲	۷/۱۰
۵. بی‌رمقی زناشویی	۰/۱۸**	۰/۵۱**	۰/۳۸**	۰/۳۸**	۱	۹۷/۴۴	۱۲/۲۰

در این بخش در پی پاسخ به پرسش اصلی پژوهش مبنی بر اینکه آیا مدل تبیین بی‌رمقی زناشویی بر پایه باورهای ارتباطی و خود-تمایز یافتگی با توجه به نقش میانجی ساماندهی هیجان مثبت و منفی با داده‌های

تجربی برازش دارد؟ از روش تحلیل مسیر بهره برده شده است. پارامترهای اندازه‌گیری روابط مستقیم در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲.

برآورددهای ضرایب اثر مستقیم متغیرهای برون‌زا (باورهای ارتباطی و خود-تمایز یافتگی) با هیجانات مثبت و منفی (وابسته میانی) و متغیر بی‌رمقی زناشویی (وابسته اصلی)

P	T (C.R)	S.E.	β	B	متغیرها
۰/۰۰۱	-۸/۴۹	۰/۰۴۰	-۰/۴۳	-۰/۳۴۴	باورهای ارتباطی <-- بی‌رمقی
۰/۰۴۵	-۲/۰۵	۰/۰۲۵	-۰/۱۰	-۰/۰۵۱	خود-تمایز یافتگی <-- بی‌رمقی
۰/۰۰۱	-۱۰/۵۷	۰/۰۷۹	-۰/۵۳	-۰/۸۳۷	هیجان مثبت <-- بی‌رمقی
۰/۰۰۱	۵/۴۰	۰/۰۶۲	۰/۳۶	۰/۳۳۵	هیجان منفی <-- بی‌رمقی
۰/۰۰۱	۴/۲۳	۰/۰۱۸	۰/۲۵	۰/۰۷۷	باورهای ارتباطی <-- هیجان مثبت
۰/۰۰۱	-۴/۳۷	۰/۰۳۲	-۰/۳۰	-۰/۱۳۹	باورهای ارتباطی <-- هیجان منفی
۰/۰۰۱	۳/۸۶	۰/۰۲۲	۰/۲۷	۰/۰۸۴	خود-تمایز یافتگی <-- هیجان مثبت
۰/۰۰۱	۴/۸۴	۰/۰۱۹	-۰/۲۹	-۰/۰۹۲	خود-تمایز یافتگی <-- هیجان منفی

هنگامی که مقادیر ضرایب مسیر (تی) بیشتر از ۱/۶۹ باشد، نشان‌دهنده معنادار بودن عامل مربوط و به دنبال آن تائید فرضیه پژوهش است. با توجه به مقدار ضریب معناداری به دست آمده برای مسیرهای میان متغیرها، همه فرضیه‌های الگو تائید می‌شود. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که متغیرهای باورهای ارتباطی و خود-تمایز یافتگی به ترتیب با ضریب (۰/۱۰- و $\beta = -۰/۴۳$) به طور معنادار قادر به پیش‌بینی بی‌رمقی بودند. همچنین هیجانات مثبت و منفی به ترتیب با ضریب (۰/۳۶ و $\beta = -۰/۵۳$) به طور معنادار قادر به پیش‌بینی بی‌رمقی بودند. اثر مثبت و مستقیم مهارت ارتباطی بر هیجان مثبت و منفی (۰/۳۰- و $\beta = ۰/۲۵$) و خود-تمایز یافتگی بر هیجان مثبت و منفی (۰/۲۹- و $\beta = ۰/۲۷$) نیز مورد تائید قرار گرفتند. شاخص‌های برازش

مدل در جدول ۳ ارائه شده است. جهت بررسی مناسب بودن مدل با داده‌ها، شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

جدول ۳.

شاخص‌های برازش مدل‌های آزمون شده پژوهش

نتیجه برازش	دامنه موردقبول	مقدار به دست آمده	شاخص‌های مربوط به برازش مدل
تأیید مدل	≤ 3	۱/۴۴۳	مجذور خی
تأیید مدل	(معنی‌دار نبودن از لحاظ آماری)	۰/۲۳۰	مقدار P
تأیید مدل	$\chi^2/df < 3$	۱/۴۴۳	$\frac{\chi^2}{df}$
تأیید مدل	GFI > 0/90	۰/۹۷	نیکویی برازش
تأیید مدل	AGFI > 0/90	۰/۹۵	شاخص نیکویی برازش انطباقی
تأیید مدل	CFI > 0/90	۰/۹۹	شاخص برازش مقایسه‌ای
تأیید مدل	NFI > 0/90	۰/۹۷	شاخص برازش هنجار شده (بنتلر-یونت)
تأیید مدل	RMSEA $\leq 0/10$	۰/۰۴۷	خطای ریشه مجذور میانگین تقریب

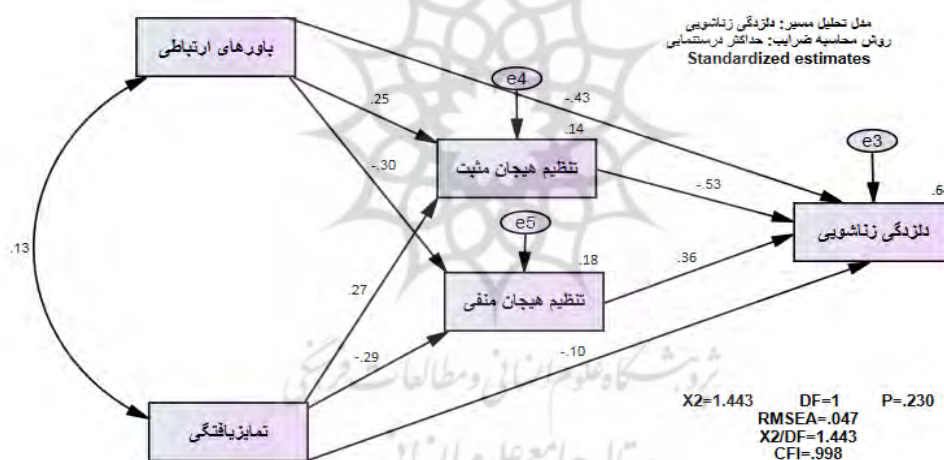
در این مطالعه، کای مربع بهنجار شده، شاخص برازش تطبیقی، شاخص نیکویی برازش، شاخص برازندگی نرم شده و ریشه میانگین خطای برآورد برای ارزیابی مدل، مورد استفاده قرار گرفتند. شاخص‌های برازش به دست آمده در مجموع نشان از برازش مناسب مدل با داده‌ها دارد. نتایج بوت استرپ رابطه غیرمستقیم مدل اصلاح شده در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴.

برآورد ضرایب اثر غیرمستقیم

R ²	معناداری	پارامتر استاندارد شده	مقدار برآورد	مسیر
۰/۶۴	۰/۰۰۱	-۰/۱۳	-۰/۲۱	باورهای ارتباطی -- هیجان مثبت -- بی‌رمقی زناشویی
	۰/۰۰۷	-۰/۱۱	-۰/۱۹	باورهای ارتباطی -- هیجان منفی -- بی‌رمقی زناشویی
۰/۱۴	۰/۰۰۱	-۰/۱۴	-۰/۲۳	خود-تمایز یافتگی -- هیجان مثبت -- بی‌رمقی زناشویی
۰/۱۸	۰/۰۰۹	-۰/۱۰	-۰/۱۶	خود-تمایز یافتگی -- هیجان منفی -- بی‌رمقی زناشویی

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که متغیر مهارت ارتباطی و خود-تمایز یافتگی با واسطه‌گری هیجان مثبت به ترتیب با ضریب $(\beta = -0.14$ و -0.13) بر بی‌رمقی اثر غیرمستقیم دارند. همچنین اثر غیرمستقیم خود-تمایز یافتگی و مهارت ارتباطی با میانجیگری هیجان منفی با ضریب $(\beta = -0.11$ و -0.10) بر بی‌رمقی معنی‌دار است؛ بنابراین هیجان مثبت و منفی دارای نقش میانجی گر جزئی در رابطه میان خود-تمایز یافتگی و مهارت ارتباطی با بی‌رمقی زناشویی است. به عبارت دیگر، نقش میانجی‌گری هیجان مثبت و منفی مورد تأیید قرار می‌گیرد. بعد از بررسی معناداری فرضیه‌های تحقیق باید شدت تأثیرات را بررسی کرد. با توجه به ضرایب استاندارد شده در شکل ۲، متغیرهای پژوهش به میزان ۶۴ درصد از تغییرات متغیر بی‌رمقی و ۰/۱۴ از تغییرات هیجان مثبت و ۰/۱۸ از تغییرات هیجان منفی زنان را تبیین می‌کنند. مدل در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۲.

مدل در حالت ضرایب استاندارد شده (میانجیگری جزئی)

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بی‌رمقی زناشویی بر پایه خود-تمایز یافتگی و باورهای ارتباطی با میانجیگری ساماندهی هیجانی در زنان درخواست‌کننده طلاق شهر کرمانشاه انجام گرفت. یافته‌ی اول پژوهش نشان داد که باورهای ارتباطی اثر مستقیمی بر بی‌رمقی زناشویی داشته است، این یافته با

یافته‌های (Lawrence & Ansari, Golshiri & Mostajabdavati, 2017 Shamshirgaran & Homaei, 2018; et al, 2008) همسو است. این ارتباط بر پایه نظریه عقلانی-هیجانی-رفتاری^۱ ایس، قابل تبیین است. Ellis (Bernard, 2009) معتقد است که باورهای ارتباطی غیرمنطقی اساس بیولوژیکی قوی‌تری دارند که داشتن این باورهای غیرمنطقی به مشکلات روانی بیشتر و اختلال در روابط زناشویی منجر می‌شود، درحالی‌که باورهای منطقی نقش ویژه‌ای در موفقیت افراد دارد. ایس معتقد است که رها شدن انسان-های پارانگیزه از دست تحقیر خویشتن و خودخوارشماری به‌عنوان جلوه‌هایی از تفکر غیرمنطقی، ممکن است سطح تحمل ناکامی در روابط زناشویی آن‌ها را بالا ببرد و درنهایت آن‌ها را به سمت موفقیت و پیشرفت سوق دهد (Bernard, 2009). Young & Long (2007) بر نقش ارتباط منطقی در جلوگیری از بروز بی‌رمقی زناشویی تأکید کردند و عدم موفقیت در برقراری روابط منطقی را شایع‌ترین مشکلی دانسته‌اند که زوج‌های ناراضی مطرح می‌کنند. همچنین افراد از زمان کودکی درباره خود، دیگران و دنیای خود باورهای خاصی ایجاد می‌کنند که این باورها آن‌چنان بنیادین و عمیق هستند که افراد این باورها را به‌عنوان حقیقت مطلق در نظر می‌گیرند؛ هرچند گاهی این باورها غیرمنطقی هستند اما بر اثر استفاده زیاد در جنبه‌های مختلف زندگی، به‌صورت عادی درآمده‌اند و مکرراً در نظام تفسیر مسائل زناشویی و حل تعارض استفاده می‌شوند. از نظر ایس زوجین تحت تأثیر چنین باورهای غیرمنطقی پذیرفته‌شده دچار گرایش خاص در رفتار و اعمال خود می‌شوند؛ الگوهای ارتباطی یکی از اساسی‌ترین این گرایش‌ها است. به دنبال مجموعه‌ای از این توقعات و تفکرات غیر واقع‌گرایانه و فراز و نشیب‌های زندگی است که بی‌رمقی زناشویی بروز می‌کند (Narimani, Pouresmali, Mikaeili & Hajloo, 2015). از طرف دیگر، وقتی که یکی از زوجین به دلیل باورهای ارتباطی غیرمنطقی در روابط خود با همسرش احساس آسیب، تهدید یا نارضایتی کند، پیامد آن پاسخ هیجانی خواهد بود که عمدتاً یک هیجان اولیه (مانند ترس از آسیب) است که از آگاهی خارج شده است و توسط یک هیجان ثانویه دفاعی (مانند خشم) که توسط همسرش تجربه‌شده است، جایگزین شده و درنهایت به دلیل احساس ناامنی

---

1. rational emotive behavior theory

تجربه شده و هیجانات اولیه نابهنجار، چرخه ارتباطی زوجین به سمت چرخه معیوب جنگ یا گریز هدایت می‌شود و در نتیجه نارضایتی و بی‌رمقی در رابطه را در پی خواهد داشت.

یافته‌ی دوم پژوهش نشان داد که رابطه خود-تمایز یافتگی با بی‌رمقی زناشویی نیز به صورت مستقیم معنادار بوده است. این یافته با یافته‌های (Biadisy-Ashkar & Peleg, Rajabi, Alimoradi & Moradi, 2017) 2013; همسو است. در تبیین این یافته می‌توان این گونه بیان کرد که نجف لویی معتقد است که زن و شوهری که دارای سطوح پایین خود-تمایز یافتگی هستند، در زمان ازدواج، ظرفیت محدودتری برای صمیمیت دارند و برای پایداری روابطشان خود رهبری‌شان را قربانی ازدواج می‌کنند (Najaflooyi, 2008).

در این حالت، زوجها در شرایط استرس‌زا، دچار اختلال در کارکرد زناشویی می‌شوند و از آنجا که قدرت کمتری در برخورد منطقی با مشکلات دارند، به تعارض‌های زناشویی دامن می‌زنند. در واقع خود-تمایز یافتگی، از آمیختگی زن و شوهر در مواقع بحرانی جلوگیری می‌کند و آنها را قادر می‌سازد تا مشکلات موجود در رابطه را با عقل و منطق و نه بر پایه واکنش‌پذیری‌های هیجانی و احساسی، رفع کنند. در سمت مقابل، تمایز نیافتگی زوجها از طریق فاصله‌گیری هیجانی از یکدیگر در موقعیت‌های دشوار، آنها را به سمت بی‌رمقی سوق می‌دهد (Sadati, Mehrabizadeh & Soodani, 2015).

یافته‌ی سوم پژوهش نشان داد که اثر غیرمستقیم باورهای ارتباطی و خود-تمایز یافتگی بر بی‌رمقی زناشویی به واسطه‌ی ساماندهی هیجان مثبت معنادار بوده است. این یافته با یافته‌های (Etemadi, Jaberi, Khaje -Din, Riahi & Izadi, 2011; Jazayeri & Ahmadi, 2014) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که در خانواده از مهارت‌های ارتباطی خوبی در کنار انسجام و احترام برخوردارند ارزیابی مثبت و دید وسیع‌تر به جنبه‌های مختلف موضوع ناسازگارانه ایجاد شده دارند و در برخورد با مسائل و مشکلات اغلب از راهکارهای مسئله‌مدارانه و راهبردهای مثبت ساماندهی هیجان استفاده می‌کنند و از طرفی افرادی که مهارت‌های ارتباطی لازم و شیوه حل مسئله را به‌طور نظام‌مند کسب نکرده باشند اغلب در مواقع تنیدگی‌زا و چالش‌برانگیز برای حل تعارض از شیوه‌های ناکارآمد مانند

راهکارهای منفی ساماندهی هیجان بهره می‌گیرند (Kamali Igoli & Alahoseini, 2016). همچنین خود-تمایزیافتگی بالاتر نیز به فرد کمک می‌کند تا برخورد منطقی با شرایط داشته باشد و با راهبردهای سازگارانه و منطقی نظیر برخورد و پذیرش مثبت، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مثبت، توسعه چشم‌انداز و برنامه‌ریزی منظم با مشکلات مقابله نماید لذا موجب استفاده از راهبردهای مثبت ساماندهی هیجان می‌شود (Soltaninejad, 2018). نهایتاً ساماندهی عواطف و گوش دادن فعال می‌تواند عوامل مؤثری برای افزایش خوشنودی زناشویی باشند، روانشناسان دریافته‌اند که زوج‌هایی که درصدد طلاق هستند در تعامل‌های زناشویی خود از هیجان‌های منفی بیشتر از هیجان‌های مثبت استفاده می‌کنند. عدم توانایی و یا به قولی عدم تعادل در بیان احساسات و عواطف باعث ایجاد مشکل در روابط زناشویی می‌شود. اگرچه بیان نکردن احساسات ممکن است زندگی ما را خالی و کسل‌کننده کند، اما هیجان و عواطف زیاد از حد نیز می‌تواند زندگی میان زناشویی را پر از تعارض، سوگ و درد نماید؛ بنابراین اگر در ابراز عواطف تعادل وجود داشته باشد، ما می‌توانیم روابط خوب و عمیق را تجربه کنیم یعنی می‌توان با بیان احساسات و عواطف به زندگی رنگ و بوی تازه‌ای بخشید. زوجینی که احساسات خود را کنترل و مدیریت می‌کنند از احساسات گوناگون خود آگاه هستند و بسته به شرایط و متناسب با موقعیت آن‌ها را ابراز می‌کنند. کسانی که هیچ کنترلی بر عواطف خود ندارند، درواقع آدم‌هایی هستند که احساساتشان هیچ نظمی ندارد (Shamshirgaran & Homaei, 2018). به‌طورکلی می‌توان گفت، ازدواج یکی از مهم‌ترین تجربی است که بر زندگی افراد تأثیر می‌گذارد و بخش مهمی از بافت زندگی اجتماعی را تشکیل می‌دهد. رابطه زناشویی از این رو که زیربنای روابط خانوادگی و تربیت نسل‌های آینده است به‌عنوان اساسی‌ترین رابطه انسانی تلقی می‌شود. به همین دلیل استحکام و بهبود این رابطه از اهمیت فوق‌العاده برخوردار است. درعین حال روابط زناشویی معمولاً با مشکلات و نارضایتی‌هایی همراه است که گاه زوجین را دچار تعارض می‌کند. بررسی عوامل مؤثر بر این ارتباط می‌تواند تا حدود زیادی به بهبود آن و در ادامه به بهبود زندگی زوجین کمک کند. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش باورهای ارتباطی و خود-تمایزیافتگی زوجین هم به‌صورت مستقیم و هم به‌صورت

غیرمستقیم و از طریق متغیر میانجی ساماندهی هیجان با بی‌رمقی زناشویی در ارتباط هستند لذا با تقویت و بهبود این متغیرها و مهارت‌ها می‌توان بی‌رمقی را در زوجین کاهش داد.

محدودیت‌ها پژوهش: از آنجایی که این پژوهش بر روی زنان درخواست‌کننده طلاق شهر کرمانشاه انجام گرفته است، لذا در تعمیم نتایج آن باید احتیاط لازم صورت گیرد. از دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر اتکا به داده‌های حاصل از پرسشنامه خودگزارش‌دهی بود که در این سبک جمع‌آوری اطلاعات، شرکت‌کننده احتمالاً در بیان هیجانات و شناخته‌ای خود دشواری خواهد داشت، بنابراین پیشنهاد می‌شود برای افزایش قدرت آماری و قابلیت اطمینان از یافته‌ها برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های دیگر همچون مصاحبه یا مطالعه کیفی استفاده شود.

پیشنهاد‌های پژوهش: همچنین از آنجایی که آزمودنی‌های پژوهش به لحاظ وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سطح تحصیلات با یکدیگر همگن نبودند؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود به منظور تعمیم یافته‌ها در پژوهش‌های آتی این پژوهش در فرهنگ و نمونه دیگر تکرار شود. همچنین با توجه به نتایج حاضر پیشنهاد می‌گردد تا از آموزش‌های مداخلاتی بر پایه متغیرهای پژوهش برای بهبود ارتباط زناشویی زوجین استفاده گردد. با توجه به اینکه بی‌رمقی زناشویی، در بلندمدت می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به کانون خانواده وارد کند، پیشنهاد می‌شود روانشناسان و مشاوران خانواده با برگزاری کارگاه‌های آموزشی، پیش‌بینی‌کننده‌های بی‌رمقی را برای همسران مورد توجه قرار داده و راه‌های برون‌رفت و مقابله با آن را به زوجین آموزش دهند.

اخلاق پژوهش

یک رضایت‌نامه آگاهانه کتبی با در نظر گرفتن نکات زیر تدوین گردید: اصل رازداری رعایت شود، سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان در اولویت قرار گیرد، اگر افراد تمایل به شرکت در روند درمان نداشته باشند به درخواست آن‌ها احترام گذاشته شود.

مشارکت نویسندگان

در این مطالعه نویسنده‌ی اول نگارش مقاله، نویسنده دوم جمع‌آوری داده‌ها و نویسنده سوم در تحلیل داده‌ها و نگارش مقاله مشارکت داشت.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی محققان انجام شد.

دسترسی به مواد و داده‌ها

در این تحقیق از چهار پرسشنامه، بی‌رمقی زناشویی، خود-تمایز یافتگی، باورهای ارتباطی و هیجانات مثبت و منفی استفاده شده است که به راحتی در اختیار پژوهشگران قرار می‌گیرند.

تأیید اخلاقی و خوشنودی مشارکت‌کنندگان

همه مشارکت‌کنندگان در پژوهش فرم خوشنودی آگاهانه را پر کردند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

رضایت برای انتشار

نویسندگان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند.

تصریح درباره تعارض منافع

این تحقیق با منافع شخصی یا سازمانی مغایرت ندارد. نویسنده اول این مطالعه دانشجوی دکتری دانشگاه علامه طباطبائی، نویسنده دوم دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی و نویسنده سوم دانشجوی دکتری دانشگاه محقق اردبیلی است. همچنین نویسنده مسئول و چهارم استادیار مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی است.

سپاسگزاری

نویسندگان از همه شرکت‌کنندگان در این پژوهش، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

References

- Abbasi, M., Dargahi, S., Ghasemi Jobaneh, R., & Ashtari Mehrjardi, A. (2016). Effective of emotional regulation on psychological wellbeing and marital satisfaction of Iranian infertile couples. *Journal of Research and Health*, 5(4), 60-69. [[link](#)]
- Abbasi, A., A, Ramezani, L., & Javanmard, M. (2016). The relationship between marital satisfaction and family functioning with the boredom of married couples. *Quarterly Journal of Mazandaran Police Science*. 7 (4), 51-70. [Persian] [[link](#)].
- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of marriage and family*, 72(3), 650-666. [[link](#)]
- Ansari, H., Golshiri, P., & Mostajaboldavati, R. (2017). The Effect of Women's Communication Skills on Domestic Violence. *Journal of Isfahan Medical School*, 35 (444), 1080-1087. [Persian] [[link](#)].
- Araya, R., Kazemian, S., & Esmaeili, M. (2016). Forecasting Distress Tolerance on the Base of the Communication Components of Original Family among Divorces and Non-Divorced Women. *Journal of Women and Society*. 7 (28), 91-106. [Persian][[link](#)].
- Aryamesh, S., Falah, R., & Zarei, A. (2014). Comparison of the Differentiation of self between Satisfied Couples and Couples with Marital Conflict in Bandar Abbas. *Research in Clinical Psychology and Counseling*. 1, 81-89. [Persian][[link](#)]
- Asadi, E., Fathabadi, J., & Sharifi, F., M. (2013). The Relationship between Couple Burnout, Sexual Assertiveness, and Sexual Dysfunctional Beliefs in Married Women. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(11), 661-692. [Persian][[link](#)].
- Bernard, M. E. (2009). Dispute irrational beliefs and teach rational beliefs: An interview with Albert Ellis. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 27(1), 66-76. [[link](#)]
- Biadisy-Ashkar, A., & Peleg, O. (2013). The relationship between differentiation of self and satisfaction with life amongst Israeli women: A cross-cultural perspective. *Health*, 5(09), 1467. [[link](#)]
- Bowen, M. (1993). *Family therapy in clinical practice*: Jason Aronson. [[link](#)]
- Cordova, J. V., Gae, C. B., & Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional

- skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(2): 218_235. [[link](#)]
- Cui, M., & Fincham, F. D. (2010). The differential effects of parental divorce and marital conflict on young adult romantic relationships. *Personal Relationships*, 17(3), 331-343. [[link](#)]
- Dowgwillo, E. A., Pincus, A. L., Newman, M. G., Wilson, S. J., Molenaar, P. C., & Levy, K. N. (2019). Two methods for operationalizing the interpersonal situation to investigate personality pathology and interpersonal perception in daily life. *Personality disorders: What we know and future directions for research*, 31-106. [[link](#)]
- Ebadatpour, B., NavvabNejaz, SH., Shafiabadi, A., & Falsafi-Najad, M., R. (2014). Formulation of a Pattern for Marital Burn out Based on Family Function, Individual Resilience, and Spiritual Beliefs. *Journal Management System*. 4 (13), 29-45. [Persian][[link](#)]
- Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of consulting and clinical psychology*, 50(5), 715. [[link](#)]
- Etemadi, A., Jaberi, S., Jazayeri, R.S., & Ahmadi,A. (2014). Investigating the relationship between communicative skills, communicative patterns, conflict management styles, and marital intimacy in Isfahanian women. *Journal of Women and Society*, 5 (17), 63-74. [Persian][[link](#)]
- Ghanbarian, E., Hajhosseini, M., Mikani, M., & Mahmoudpour, A. (2020). Differentiation of self and Mate Retention Behaviors: The Mediating Role of Communication Patterns. *Evolutionary Psychology*, 18(4), 1474704920972051. [[link](#)]
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation, and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 30(8), 1311-1327. [[link](#)]
- Gladding, S. T. (2014). *Family therapy: History, theory, and practice*: Pearson Higher Ed. [[link](#)]
- Goldin, P. R., & Gross, J. J. (2010). Effects of mindfulness-based stress reduction (MBSR) on emotion regulation in social anxiety disorder. *Emotion*, 10(1), 83. [[link](#)]

- Guerrero, L. K., Andersen, P. A., & Afifi, W. A. (2017). *Close encounters: Communication in relationships*. Sage Publications. [[link](#)]
- Hooman, H.A. (2009). Structural Equation Modeling Using LISREL Software. Tehran: Samt Publications. [Persian][[link](#)].
- Johnson, M. D., Horne, R. M., Hardy, N. R., & Anderson, J. R. (2018). The temporality of couple conflict and relationship perceptions. *Journal of Family Psychology, 32*(4), 445. [[link](#)]
- Joormann, J., & Stanton, C. H. (2016). Examining emotion regulation in depression: A review and future directions. *Behavior research and therapy, 86*, 35-49. [[link](#)]
- Kamali Igoli, s., Alahoseini, k. h. (2016). Predicting cognitive emotion regulation strategies according to family communication processes and perfectionism in high school adolescent girls. *Journal of Applied Psychology, 3* (39), 291-310. [Persian] [[link](#)].
- Kazemimogadam K., mehrabi zadeh, M., kiamanesh, K. (2018). The casual relationship of differentiation of self , meaningful life, and forgiveness with marital disaffection by mediating the role of marital conflict and marital satisfaction. *Journal Management System.9* (31),131-145. [Persian][[link](#)].
- Khaje -Din, N., Riahi, F., & Izadi, S.A. (2011). The Relationship between Communication Skills and Marital Satisfaction in Married Students of Psychology and Counseling in Ahvaz. *Jundishapur Scientific Quarterly, 2* (2), 55-61. [Persian][[link](#)].
- Kim, W. J., & Kim, M. Y. (2014). Awareness and performance of communication skills in clinical education. *Proceed Advance Sci-Tech Lett ASTL, 47*, 15-18. [[link](#)]
- Lavalekar, A., Kulkarni, P., & Jagtap, P. (2010). Emotional intelligence and marital satisfaction. *Journal of Psychological Researches, 5*(2), 185-194. [[link](#)]
- Lawrence, E., Pederson, A., Bunde, M., Barry, R. A., Brock, R. L., Fazio, E.,... Dzankovic, S. (2008). Objective ratings of relationship skills across multiple domains as predictors of marital satisfaction trajectories. *Journal of Social and Personal Relationships, 25*(3), 445-466. [[link](#)]

- Mazaheri, M. A., And pour-assurance, H. (2001) The Communication Beliefs Scale. Family Research Institute of Shahid Beheshti University. [Persian] [\[link\]](#).
- Naemi, A.M., & Davarzani, M. (The effect training of communication skills with a religious approach on professional ethics and procrastination in Employees of Sabzevar University of Medical Sciences. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 25(2), 231-239. [Persian] [\[link\]](#).
- Najaflooyi, F. (2008). The role of" differentiation of self " in marital relationships. *New Ideas in Education*, 2(3), 27-37. [Persian][\[link\]](#)
- Narimani, M., Pouresmali, A., Mikaeili, N., & Hajloo, N. (2015). The mediating role of Couple communication patterns in the relationship between Enduring vulnerabilities and marital burnout in the divorce- seeking couples. *Journal of Family Psychology*, 2 (2), 51-66. [Persian][\[link\]](#).
- Omidifar, H., Pourebrahim, T., Khoshkonesh, A., & Moradi, A. (2016). The Comparison and Relationship between Emotional Self-Regulation with Marital Burnout and Intimacy in One-Career and Dual-Career Couples in Governmental Offices. *Quarterly Journal of Career & Organizational Counseling*, 8 (26), 50-67. [Persian][\[link\]](#).
- Panahifar, S., Yousefi, N., & Amani, A. (2014). The effectiveness of schema-based couple therapy on early maladaptive schemata adjustment and the increase of divorce applicants adaptability. *Kuwait Chapter of the Arabian Journal of Business and Management Review*, 3(9), 339. [\[link\]](#)
- Pines, A. M., & Nunes, R. (2003). The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 40(2), 50-64. [\[link\]](#)
- Pines, A. M., Neal, M. B., Hammer, L. B., & Icekson, T. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*, 74(4), 361-386. [\[link\]](#)
- Rajabi, S., Alimoradi, KH., & Moradi, N. (2017).The relationship between structurals of spiritual well-being and marital satisfaction with the mediating role of emotional intelligence and differentiation of self . *Journal Management System*. 7(28), 19-48. [Persian][\[link\]](#).
- Sadati, E., Mehrabizadeh, M., & Soodani, M. (2015). The causal relationship of differentiation of self , neuroticism, and forgiveness with marital

- disaffection through the mediation of marital conflict. *Family Counseling*, 1 (2), 55-68. [Persian][[link](#)].
- Samani, S., Joka, B., & Sahragard, N. (2007). Effects of Resilience on Mental Health and Life Satisfaction. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology* 13 (3):290-295. [Persian][[link](#)].
- Shafiee, Z., Jazayeri, R., S. (2017). Predicting Marital Happiness Based on self-compassion and Flourishing in Married women. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 18(2), 56-64. [Persian][[link](#)].
- Shamir, A., Najmi, M., & Haghshenas rezaeeyeh, M. (2018). The Effectiveness of Reality Therapy Training on Marital Engagement and Marital Engagement in Married Students in Azad University Journal research in educational systems.12(40, 563-669. [Persian] [[link](#)].
- Shamshirgaran, M., & Homaei, R. (2018). Investigation Of Relationship Between Relationship Skills and Its components With Couple Burnout In Married Employees In NIDC Ahvaz Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal; 7 (1):111-134. [Persian][[link](#)].
- Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of self Inventory: Development and initial validation. *Journal of counseling psychology*, 45(3), 235. [[link](#)]
- Skowron, E. A., & Schmitt, T. A. (2003). Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of marital and family therapy*, 29(2), 209-222. [[link](#)]
- Sobhanifard, Y. (2016). Factor analysis and structural equation modeling. Tehran. I.S.U press. [[link](#)]
- Soltaninejad, M. (2018). The Relationship of Differentiation of self and Cognitive Emotion Regulation with Quality of Life in Women with Breast Cancer. *Iranian Quarterly Journal of Breast Disease*, 11(1), 59-66. [Persian][[link](#)].
- Taghavi, M., R. (2002) Validation and Validity of General Health Questionnaire. *Journal of Psychology*,5 (4), 381-398. [Persian][[link](#)].
- Trautner, M., & Schwinger, M. (2018). Differentiation of self of academic self-concept in primary school students with mild learning difficulties: A factor mixture analysis approach. *Learning and Individual Differences*, 65, 20-29. [[link](#)]

- Watkins, L. E., DiLillo, D., Hoffman, L., & Templin, J. (2015). Do self-control depletion and negative emotions contribute to intimate partner aggression? A lab-based study. *Psychology of Violence, 5*(1), 35. [[link](#)].
- Young, M., & Long, L. (2007). *Counseling and Therapy for Couples*. California: Brooks: Cole Publishing Company. [[link](#)]
- Zahd Babolan, A., Hosseni Shorabeh, M., Peri Kamrani, M., & Dehghan, F. (2015). Compare marital satisfaction, marital conflict, and forgiveness in ordinary couples in divorce. *Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal, 1*(2), 74-84. [Persian][[link](#)].
- Moghimi, S., Moradi, O., Sayedoshohadaei, A., & Ahmadian, H. (2020). Developing a Structural Model of Marital Commitment Based on Forgiveness and Differentiation of self by Mediator Role of Marital Intimacy. *Family Counseling and Psychotherapy, 10*(1), 69-90. [Persian][[link](#)].
- Narimani, M., Porasmaeili, A., Hajlo, N., & Mikaeili, N. (2015). Enduring Vulnerabilities and Marital Burnout in Divorce-Seeking Couples: Mediating Role of Stressful Events. *Family Counseling and Psychotherapy, 5*(2), 24-50. [Persian][[link](#)].

